

ПРОГРАМА

КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
З ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ»

ЗАГАЛЬНИЙ РОЗДІЛ

Комплексний кваліфікаційний іспит з дисципліни «Українська мова для студентів-іноземців» складається іноземними студентами 4 курсу, які навчаються за всіма нефілологічними спеціальностями для отримання кваліфікації бакалавр. Вивчення дисципліни є основою для здобуття освітньо-кваліфікаційної підготовки бакалаврів з усіх нефілологічних спеціальностей. Програма дисципліни є складовою частиною системи стандартів вищої освіти.

Актуальним завданням сучасної освіти є перевірка набутих знань, умінь та навичок, приведення їх у відповідну цілісність. Надважливим завданням атестації постає контроль засвоєння студентами базового мовного матеріалу (фонетичного, лексичного, словотворчого, морфолого-синтаксичного) з виведенням його в мовленнєву діяльність, сформованість рецептивних (слухання, читання) та продуктивно-репродуктивних (мовлення, письмо) навичок та вмінь основних видів мовленнєвої діяльності.

Методика проведення іспиту передбачає вміння студента розкривати ті чи інші теоретичні постулати, користуватись розмовним, публіцистичним та науковим функціональними стилями, оформляти відповідно до вимог ділові папери, а також вміння скласти власне висловлювання, яке вміщує аналіз та оцінку прочитаного або прослуханого, вміння скласти висловлювання за вивченими темами.

Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальної дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основи українського мовлення, особливості словозміни;
- фонетичні та графічні особливості української мови в порівнянні з російською мовою;
- граматичну базу мови;
- основні орфографічні та пунктуаційні правила;
- особливості побуту, звичаї та культуру українського народу;

вміти:

- читати, говорити і писати у сфері повсякденного спілкування в обсязі навчальної програми;
- адекватно перекладати засвоєні мовні одиниці з української мови на російську (та рідну) і навпаки;
- спілкуватися українською мовою (усно та письмово) на навчально-побутові, країнознавчі та наукові теми в обсязі вивченої тематики;
- укладати підготовлене письмове висловлювання на вивчену тему, яке вміщує аналіз прочитаного (прослуханого), оцінку, висновки.

Вимоги до знань та умінь з навчальної дисципліни «Українська мова для студентів-іноземців» відображені в структурі та змісті тестів. Програма іспиту з дисципліни складається із розділів «Фонетичний мінімум», «Морфологічний мінімум», «Лексичний мінімум», «Синтаксис», а також розділу «Розмовні теми».

ЗМІСТ РОЗДІЛІВ

Розділ 1. Фонетичний мінімум

Практична фонетика

Особливості творення і функціонування звуків української мови. Особливості наголосу української мови. Алфавіт.

Голосні звуки сучасної української літературної мови.

Модифікація голосних звуків у потоці мовлення. Лабіалізовані звуки [o], [y]. Артикуляція голосних високого, низького та середнього підняття. Зміни голосних звуків у потоці мовлення. Консонантне оточення. Наголошеність (ненаголошеність) голосних. Чергування голосних звуків в українській мові.

Класифікація приголосних звуків.

Шумні приголосні. Сонорні приголосні. Дзвінки й глухі акустичні пари. Злиті приголосні звуки. Губні приголосні. Тверді й м'які приголосні звуки. Асиміляція і дисиміляція приголосних у потоці мовлення. Чергування приголосних.

Апостроф.

Розділ 2. Морфологічний мінімум

Самостійні частини мови.

Іменник.

Загальне значення іменника. Семантико-граматичні категорії іменника. Власні і загальні назви. Категорія істот і неістот. Категорія роду і числа. Відмінювання іменників 1-IV відмін.

Прикметник. Групи прикметників за значенням. Прикметники твердої, м'якої та мішаної групи. Ступені порівняння прикметників. Форми називного відмінка прикметників. Відмінювання прикметників.

Числівник. Групи числівників за значенням та складом. Дробові та збірні числівники. Відмінювання числівників.

Займенник. Розряди займенників за значенням. Співвідношення займенників з іншими частинами мови.

Дієслово

Значення дієслова. Основа інфінітива і основа теперішнього часу. Дієвідміни. Категорія виду. Категорія перехідності. Категорія особи. Категорія часу. Дієприкметник та дієприслівник.

Прислівник. Граматичні ознаки прислівника. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників.

Службові частини мови.

Прийменник. Групи прийменників за походженням. Вживання прийменників.

Сполучник. Групи сполучників за будовою. Сурядні та підрядні сполучники.

Частка. Групи часток за значенням та роллю в реченні.

Вигук. Вигуки, що виражають етикет-вітання, подяку, побажання, вибачення тощо.

Розділ 3. Лексичний мінімум

Лексична структура мови. Загальні відомості про українську мову.

Лексичне значення слів.

Спорідненість української і слов'янських мов. Діалекти.

Багатозначність слів. Пряме і переносне значення слова. Поняття контексту.

Власні українські слова. Запозичення з інших слов'янських і неслов'янських мов. Активна і пасивна лексика в сучасній українській мові. Професійна та діалектна лексика. Застарілі слова. Неологізми.

Синонімія, антонімія, омонімія.

Абсолютні синоніми. Лексичні синоніми. Антоніми. Лексичні омоніми.

Граматичні омоніми (омоформи). Фонетичні омоніми (омофони). Омографи.

Контекстуальні синоніми і антоніми. Емоційно забарвлена лексика.

Типи й види словників. Уміння користуватись словниками.

Стилістика. Мовні стилі. Типи мовлення.

Способи запобігання деяких стилістичних помилок.

Розділ 4. Синтаксис

Словосполучення й речення.

Просте речення.

Головні й другорядні члени речення.

Односкладні та неповні речення.

Однорідні члени речення.

Пряма мова. Цитування.

Звертання.

Вставні, відокремлені та уточнюючі конструкції.

Складне речення. Види складних речень.

Складносурядне речення.

Складнопідрядні речення. Загальні ознаки.

Складнопідрядні речення з підрядними означальними та з'ясувальними.
Складнопідрядні речення с підрядними обставинними місця, часу, ступеня і способу дії.

Складнопідрядні речення з підрядними порівняльними, причини, мети.

Складнопідрядні речення з підрядними наслідку, умовними, допустовими.

Синонімія складнопідрядних і простих речень з відокремленими другорядними членами.

Складнопідрядні речення з кількома підрядними.

Безсполучникові складні речення. Значення й структура безсполучникових речень.

Складні речення з комбінованими видами синтаксичного зв'язку.

Пунктуація. Розділові знаки у складному реченні.

Розділ 5. Розмовні теми

Україна на мапі світу.

Свята й обряди України.

Роль науки у сучасному житті. Сучасні технології. (Внесок українських учених у світову науку.)

Екологічні проблеми, які стають перед сучасним світом. (Екологія України.)

Т.Г. Шевченко – світоч української літератури.

Вектори української зовнішньої політики. (Україна у сучасному економічному світовому співтоваристві.)

Видатні політичні діячі сучасності (минулого).

Талановита людина (на вибір студента).

Мистецтво України. (Культурна спадщина українського народу).

Глобальні проблеми людства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вихованець І.Р. та ін. Вивчаємо українську мову. Розширений курс. Самовчитель: Навч. посібник / За ред.. В.М. Русанівського. – К.: Либідь, 1993. – 272 с.
2. Глазова О.П., Косян Т.В. Навчальні перекази з української мови. – К.: Абрис, 1997.
3. Ісіченко Ю.А. Самовчитель української мови: [Навч. вид.] / Ю.А.Ісіченко, В.С. Калашник, А.О. Свашенко. – 3-тє вид. – К.: Вища шк., 1993. – 287 с.
4. Жлуктенко Ю.А. и др. Изучаем украинский язык. Самоучитель: Учеб. пособие / Под ред. В.М. Русановского. – К.: Лыбидь, 1991. – 216 с.
5. Ладоня І.О. Українська мова: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1993. – 143 с.

6. Макарова Г.І. Розмовляйте з нами українською мовою! Навч. видання: У 3-х частинах. – К.: Вища школа, 1992. Олійник О.Б. світ українського слова: Навч. посібник. – К.: Хрещатик, 1994. – 416с.
7. Олійник О.Б. Їжакова канцелярія: Українська ділова мова: Навч. посібник. – К.: Хрещатик, 1997. – 238 с.
8. Олійник О.Б. світ українського слова: Навч. посібник. – К.: Хрещатик, 1994. – 416с.
9. Паламар Л.М. Практичний курс української мови. Поглиблений етап вивчення: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1995. – 143 с.
10. Паламар Л.М., Кацавець Г.М. Мова ділових паперів: Практичний посібник. – 3-тє вид., перероблене, доповнене. – К.: Либідь, 1998. – 294 с.
11. Паламар Л.М. Практичний курс української мови. Поглиблений етап вивчення: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1993. – 192 с.
12. Паращич В.В. Українська мова. Довідник старшокласника та абітурієнта. – Харків: Торсінг, 2005. – 272 с.
13. Пентилюк М.І. Культура мови і стилістика: Пробний підручник. – К.: Вежа, 1994. – 240 с.
14. Сучасна українська мова: Довідник.- К., 1996
15. Терлак З., Сербенська О. Украинский язык для начинающих: Изд. 2-е, доп. – Львів: Світ, 2000. – 264 с.
16. Українська мова: Підручник для 8-9 класів шкіл з російською мовою навчання.- К.: «Радянська школа», 1990.- 160 с.
17. Українська мова. Практикум / О.М. Пазяк, О.А. Сербенська, М.І. Фурдуй, Л.Ю. Шевченко. – К.: Либідь, 1990. – 224 с.
18. Фролова Т.Д. Український за 26 днів – К.: А.С.К., 2004. – 304с.
19. Ющук І.П. практикум з правопису української мови. – К.: Освіта. 1994.
20. Ющук И.Ф. Я выучу украинский язык: Правописание. Синтаксис. Стилистика. Украинская литература XX века: Пособие для учащихся. – К.: Освіта, 1992. – 334 с
21. Ющук И.Ф. Я учу украинский язык: Учебн. пособие. – К.: Рад. школа, 1991. – 288с.